

Udviklingsplan

Kyst- og Fjordcentret
2021 - 2028

Stedet hvor du rører ved naturen

Kyst- og Fjordcentret

stedet hvor du rører ved naturen

Tlf. 86 48 96 85 - www.kystogfjordcentret.dk

Præsentation af Kyst- og Fjordcentret

Kyst- og Fjordcentret ligger i Norddjurs Kommune og har siden 1996 skabt naturaktiviteter ved Randers Fjord og på nordkysten af Djursland.

Vi formidler naturfaglig viden til børn og voksne, uanset om de besøger os i fritiden, i skoletiden eller i arbejdstiden. Det gør vi ved hjælp af aktiviteter i naturen, på land og både over og under vandet.

Vores formidling bæres af aktiv deltagelse og leg, samtidig med at vi beskæftiger os med vigtige temaer som klima- og miljøudfordringer. Vi tager vores gæster med til nye og måske ukendte steder, og vi tænker hele tiden tilgængelighed for alle.

Kyst- og Fjordcentrets baser:

- Fjordcentret ved Voer Færgested
- Fjellerup Strand
- Bønnerup Havn
- Grenaa Naturskole ved Grenaa Strand
- Mobil naturformidling på hele nordkysten

Kyststrækningen på Norddjursland er alsidig og varieret med blide strandenge, stejle kalkklinter, flodlignende fjord og fjorddelta, brede sandstrande og rå stenstrande.

Vi tager afsæt i stedernes forskellige beliggenheder, når vi inviterer borgere og turister til at deltage i et aktivt friluftsliv. De forskellige lokationer har naturligt forskellige og unikke profiler, samtidig med at vi sigter efter at skabe en rød tråd.

Baserne

Kyst- og Fjordcentret omfatter 4 fysiske baser plus den fleksible, som kan komme næsten overalt. På alle 4 baser er der fokus på kommunens egne borgere og gæster udefra.

Denne plan står på skuldrene af tidligere udviklingsplaner. Ambitiøse planer, som har ført os til der, hvor vi er i dag. En position som vi er stolte af, og som vi fortsat ønsker at udvikle. Vores erfaring viser, at når vi får beskrevet vores planer godt og grundigt og med mulighed for løbende udvikling, så er vi kommet i mål takket være hårdt arbejde og god støtte fra en række både større og mindre fonde.

Alle større tiltag skal finansieres eksternt.

Denne udviklingsplan beskriver de overordnede tiltag og ideer. Planen følges op af konkrete handplaner og en revideret kommunikationsstrategi.

Kyst- og Fjordcentret dækker hele Norddjurs kommune med 4 faste baser på: Grenaa strand, Bønnerup Marina, Fjellerup strand og i Naturpark Randers Fjord.

Målgrupper og samarbejdsrelationer

Målgrupper

Kyst- og Fjordcentret omfatter 4 faste fysiske baser, heraf er Grenaa Naturskole og Fjordcentret åbne hele året, mens baserne i Fjellerup og i Bønnerup holder åbent i skolernes sommerferie og på udvalgte dage.

På helårsbaserne Grenaa Naturskole og Fjordcentret kommer alle vores målgrupper:

- Familier, både kommunens egne borgere og gæster udefra.
- Undervisning: Norddjurs Skoletjeneste, daginstitutioner, skoler, ungdomsuddannelser og højere læreanstalter.
- Virksomheder og foreninger.

Baserne ved Fjellerup Strand og Bønnerup Strand har primært åbent i skolernes sommerferie, og derfor er målgruppen feriegæster, familier og institutioner der har åbent i sommerferien.

Fjordcentret

Fjordcentret ved Voer Færgested er centralt placeret i Naturpark Randers Fjord og er vores hovedcenter med administration og udviklingsenhed.

Randers Fjord blev i 2018 certificeret som Naturpark i henhold til Friluftsrådets certificeringskrav. Randers fjord og de omkringliggende områder er udgangspunktet for ture både på land og til vands. Naturvejlederne tilrettelægger skræddersyede programmer, så de passer til forskellige grupper. Der er lejrplads med shelters og lavvu-telte, og man kan også overnatte i 4-personers værelser i bålhuset, som er et klassificeret lavenergihus, og rummer op til 60 personer.

Blå flag Fjellerup strand

Ved Fjellerup Strand har vi sommeraktiviteter på Blå Flag stationen. I skolernes sommerferie tilret-

telægger naturvejlederne aktiviteter på alle dage med udgangspunkt i livet på det lave vand. Blå flag stationen ligger i første klitrække, og stranden og den 60 m lange formidlingsbro med en platform yderst er et samlingssted for aktiviteter med fiskenet, waders, snorkling og mad på bål. Indendørs er der rørebassin og plancheudstillinger.

Blå flag Bønnerup Marina

På Bønnerup Havn har vi sommeraktiviteter, hvor vi alle ugens dage i skolernes sommerferie stiller op på havnen med krabbevæddeløbsbane, mobilt rørebassin, bålsted og udstillingsakvarier. Aktiviteterne tager udgangspunkt i havneliv og fiskeri.

Grenaa Naturskole

Ved Grenaa Strand ligger Grenaa Naturskole i den yderste klitrække og er en helårsåben base. Stort set i baghaven ligger Grenaa Plantage og Fuglsang Hede. Stranden, klinerne, plantagen og heden er udgangspunkt for ture og aktiviteter. Naturskolen rummer laboratorium med feltudstyr, rørebassin og udstoppede dyr og har en række fleksible mødelokaler for både foreninger og større arrangementer. Lejrskolen "Solhytten" og 12 mindre hytter udlejes til skoler, familier og andre grupper.

Mobil naturvejledning

Naturvejlederne arrangerer med jævne mellemrum ture i hele kommunen. Ofte er de tilknyttet kysten, men naturvejlederne laver også afstikkere ind i skov, hede overdrev og andre spændende biotoper.

Kyst- og Fjordcentret har årlige ture ved Sangstrup Klint, som er et særligt geologisk interesseområde. Naturvejlederne tilrettelægger og beskriver desuden vandreetaper på hele den mere end 100 km lange kyststrækning, kaldet "caminorddjurs".

Kyst- og Fjordcentret arrangerer desuden ture i det meste af Norddjurs kommune, oftest ved kysten men også på andre spændende naturlokationer.

Fjordcentret ligger ved Voer Færgested, og er helt centralt placeret i Naturpark Randers Fjord - her set fra vandsiden.

Kyst- og Fjordcentret

Formål

Formålet er fra grundlæggernes side dobbelt:

- Formidling af det lokale natur- og kulturmiljø, specielt Randers fjord og hele kysten af Norddjurs kommune.
- Virke som en turistattraktion

Missionen

Nærværende og direkte naturformidling i øjenhøjde til den til enhver tid besøgende gæst.

Udstillinger og ikke mindst aktiviteter og events, der gør Kyst- og Fjordcentrets gæster klogere på dansk natur og gerne i relation til globale forhold.

Visionen

Et trendsættende naturformidlingscenter der omsætter faglig viden til børn og voksne uanset om de kommer her i deres fritid som familie eller som en del af deres skolegang eller i forbindelse med deres arbejde.

Værdier

Respekt for naturen, som vi benytter og beskytter.

Respekt for os selv og for vores gæster. Derfor er vores liste over det vi tilbyder lang, fra basalt friluftsliv til sejlads, mindfulness, gourmetmad på bål og personlig udvikling.

“FNIS”

Fingrene Ned I Skidt
Direkte, nærværende
og inkluderende formidling

Samarbejdsrelationer

Norddjurs Kommune er en central samarbejdspartner, det samme er foreninger, institutioner og virksomheder. Det er vores ønske løbende at udvikle samarbejde med nye partnere.

Fjordcentret

- Skrubbelaug
- Naturpark Randers Fjord
- Foreninger: Voer Færgesteds Kajakklub, Open Water svømmere, Vinterbadere, Voer Fortøjningspladser, Bådlaug i den lille kanal og lokale grønne foreninger
- Randers Fjords Færefart

Grenaa Naturskole

- Foreninger; Fodslaw, græsningslauget m.fl.
- Kattegattraverne
- OK-Djurs, orienteringsløbsklub
- Hotellerne og Dr. Ferieby
- Grenaa Marina og Grenaa Havn
- Kattegatcentret
- Virksomheder som: Nordisk Tang og Frisk Fisken
- Bæredygtighedens Hus

Bønnerup Marina

- Bønnerup Havn
- Fiskehandleren og butikkerne på havneområdet
- Det Maritime Hus

Fjellerup Strand

- Foreningerne: De seje sild og Borgerforeningen
- Vaffelbageren og Fiskebutikken
- Bundgarnsfiskeren
- Bundgarnsmuseet

Mobil og fleksibel naturvejledning

- Grønne foreninger
- Borgerforeninger

Sangstrup og Karlby klinter er af meget høj geologisk interesse. De er 65 mio. år gamle og dannet over en periode på 5 mio. år.

Klinterne fortsætter også under vandet, og er derfor også et yndet mål for snorkling.

Fjordcentret

Status

Fjordcentret ligger ved Voer Færgested og tilbyder en lang række af aktive oplevelser og udstillinger, hvor personale og frivillige formidler fjordens natur- og kulturmiljø. Det er samtidig her, administrationen for hele organisationen har postadresse.

Fjordcentret er opført på en gammel ejendom med en lang historie som købmandsbutik og ladeplads. De ældste bygninger er fra 1907 og fungerer i dag som administration og udstilling. Fjordcentret er indviet i 1996 og er blevet udbygget i år 2000, 2002 og 2010.

Der er i alt 1200 m² fordelt på 4 bygninger, hvor 2 er uisolerede samt 4 ha jord. Alle faciliteter er ejet af Kyst- og Fjordcentret.

Centerbygningen består af tre forskellige bygninger; det gamle stuehus (opført 1907), receptionen (opført 2002) og udstillingsbygningen (opført 1996). Det gamle stuehus rummer administrationen, køkken, personalet toilet/bad, publikumstoilet.

Receptionen binder de 2 bygninger sammen, og det er her, vi modtager hovedparten af vores gæster. Midt i lokalet står et rørebassin.

Udstillingsbygningen rummer to udstillingslokaler, depot, to toiletter og naturværksted. Udstillingslokalerne er henholdsvis i stueplan og 1. sal.

Naturværkstedet er indrettet med klinkegulv og en meget lang gulvrist. Rummet inviterer på den måde til aktiv brug. I tilknytning til naturværkstedbygningen er der et overdækket udeareal med stålborde, som anvendes til dissekering og tilberedning af fisk, samt anden fremstilling af mad. Der er desuden flere flytbare bålsteder.

Bådhuset (opført 2000) virker primært som værksted. På nordsiden er der et større udhæng, som senere er bræddebeklædt, og her har Kajakklubben deres kajaker.

Wadershuset (opført 2002) rummer mere end 100 par waders i støvlestørrelse fra 30 til 50. Der er

desuden to baderum, to toiletter og et lille depotrum til bålgrej. Der er udendørs installationer til el og vand.

Bålhuset (Opført 2010) er et moderne og klassificeret lavenergihus. Det danner især rammen om møder, oplæg og sammenkomster. Der er trådløst internet, interaktiv tavle og ikke mindst er der mulighed for at lave mad på bål/grill indendørs. Det er muligt at grille indendørs fordi huset helt fra begyndelsen af er designet til det. Det kræver dog at der er fast personale til stede. Bålhuset er overvåget af kuliltesniffer og røgalarm. Der er et moderne køkken.

Huset er optimeret til 60 personer. Der er desuden seks værelser og toilet-badafdeling. Hvert værelse rummer fire senge, sat op som køjesenge og i forlængelse af hinanden. Toilet-badafdelingen rummer fire separate baderum og to toiletter. Bålhuset er opvarmet med jord- og solvarme, og rummene varmes op med gulvvarme.

På den store teltplads nord for centret står to store lavvuer, som hver især kan rumme 50-60 personer. På arealet øst for hovedbygningen står to mindre lavvuer som hver især kan rumme 12-15 personer. Fjordcentret har desuden 10 familielavvuer som hver især rummer 5-6 personer.

En Lavvu er et telt af nordisk oprindelse. Designet til at kunne modstå vind og vand.

Fjordcentrets flåde:

- 15 kanoer (3 personer)
- 8 kajaker (1 person)
- Grej til 3 tømmerflåder
- 6 14-fods motorjoller (5 personer)
- 2 Limbojoller "699" (10 personer – 1 styrmand og 9 passagerer)
- 1 Rib-båd (12 passagerer plus besætning)

Fjordcentret er et kompleks af 1200 m² nye og gamle bygninger med 4 ha jord og Randers fjord som nærmeste "legeplads"

De naturgivne forhold

- Randers fjord er fra naturens side lavvandet med en naturlig dybde på op til 3 meter.
- Der er tydelige springlag både i forhold til saltholdigheden og til temperaturen.
- Randers fjord har en 27 km lang gravet sejlrende, som er 7 meter dyb.
- Fjorden rummer 30 mio. m³ vand med en opholdstid på 5-8 dage..
- Oplagsarealet er 3256 km².
- Fjorden har karakter af flodmunding.
- Der er 14 inddigede områder.
- Syd for Fjordcentret er der et stort engareal som afgræsses, og som glider over i et meget stort røskovs område, hvor det er muligt at sejle i mindre fartøjer.
- Sydøst for Fjordcentret ligger "Fjordplantagen", som er privatejet. Efter aftale med ejeren har Fjordcentret fra gang til gang tilladelse til at klatre i træer og til at forlade stierne.

Randers Fjord er helt sin egen med et meget smalt øst-vest vendt løb fra Randers til Uggelhuse og et løb nord-syd fra Uggelhuse til udmundingen i Kattegat ved Udbyhøj.

Randers Fjord er uddybet første gang i 1906, og den uddybes jævnlige. Fra Randers og til Voer Færgested er uddybningen foretaget i den naturlige sejlrende, men fra Voer Færgested og 2500 meter nordpå har man gravet en snorlige kanal.

I den forbindelse opstod "Kanaløen" som idag er et hotspot i Naturpark Randers Fjord og et yndet besøgsmaal.

Der er meget tidevand og meget skiftende saltholdighed, og den dominerende bunddyreart er mange forskellige orme. Den varierende saltholdighed gør også, at der er mange forskellige slags fisk i fjorden.

"Se nu stiger solen" er skrevet af Jakob Knudsen som var præst i Mellerup

Randers fjord er 28 km lang, og helt sin egen. Gudenåen ender officielt ved Randers bro, som er et trafikalt knudepunkt i Randers by. Vest for broen er det Gudenåen, og øst for broen er det Randers fjord. Fra Randers til Uggelhuse løber fjorden fra vest mod øst, og er ganske smal. Fra Uggelhuse til Udbyhøj løber den fra syd mod nord. Den røde markering viser afgrænsningen af Naturpark Randers Fjord. Naturparken strækker sig næsten helt op til udmundingen af Mariager fjord.

Tagrør er en karakterplante i Randers fjord, og de store rørskove med tagrør giver store naturoplevelser, specielt i en kano eller kajak, men ved højvande er det også muligt at sejle i rørskovene i mindre både.

Fokusområder

- Udvikling og udbygning af formidlingscentret
- Udvikling af Naturpark Randers Fjord

Udviklingstiltag

Plankestier i rørskoven

De store naturligt forekommende rørskove er meget dominerende i området syd for Voer Færgested og ned mod Grund fjord. De er også svært tilgængelige. I den sydlige del af rørskovene er der kanaler som kan besejles af mindre både, kanoer og kajaker.

Etablering af plankestier, shelters og udsigtshus i vandkanten vil være en naturlig del af de øvrige tiltag, som samlet set vil øge tilgængeligheden og naturoplevelserne i Naturpark Randers Fjord. Med en plankesti kan man desuden lede adgangen derhen, hvor det ønskes, og dermed også passe på særligt sårbare områder. En plankesti med et

udsigtshus med glasfacader i vandkanten vil være helt unikt. Bygningen skal indrettes så den også kan tåle det meget skiftende tidevand og de store bølger som kan komme i forbindelse med passage af coastere.

I slutningen af juli begynder store stæreflokke at samles og skaber fænomenet "Sort sol", men også svaler raster overnatter i rørskoven.

Flydende shelters

I rørskoven er der en række mindre indsøer, hvor der kan etableres flydende shelters som en del af plankespanget. De flydende shelters skal man kunne gå og sejle til, og skal derfor være landfast. Overnatning udendørs er i dag for mange mennesker en meget stor oplevelse. Når man overnatter i et shelter, er man særdeles godt beskyttet mod vejrets lune, specielt dem som kan lukkes af. Man oplever stilheden, men også det enorme fuglekor i foråret kan være så intens, at de overnattende vil vågne af fuglesang.

En plankesti og et udsigtshus der er designet til fjordens undertiden barske bølger atår højt på listen. Især ved passage af coastere fra Randers og ud mod Kattegat kan hækbølgerne være særdeles kraftige.

Der er fine muligheder for at opleve sæler i Randers fjord.

I naturparken er der offentlige tilgængelige shelters mange steder, og oplysninger om adgangsforholdene kan ses på naturparkens hjemmeside og naturstyrelsens hjemmeside. kystogfjordcentret.dk linker til begge hjemmesider og en række andre relevante sider.

I takt med at mange mennesker i deres dagligdag er rigtig meget inde, så vil Kyst- og Fjordcentret være med til at skabe steder og formidlingsoplevelser, som pirrer sanserne.

Der er altid læ i rørskoven. Tagrør er hule og kan dreje sig efter vinden, derfor oplever man sjældent knækkede tagrør. Det betyder også, at når man kommer ind i rørskoven, så kan man stadig høre det blæser, men man vil opleve det som om man er i læ, og det er man også. Når man sejler gennem rørskoven i august, vil man få en meget intens oplevelse, herunder opdage at de mange bladlus kan have rigtig mange farver fra grønne over til det violette nærmest sorte.

Indsøerne i rørskoven er forbundet med et indviklet system af kanaler, og her kan man få oplevelse af at være faret vild, derfor får Fjordcentrets gæster altid tilbudt et kort og en gps til navigation.

Udsigtsplatform

Broer og tårne er altid samlingspunkter. Fjordcentrets vestlige gavl inviterer til at etablere en udsigtsterrasse. Derfor vil vi gerne lave en udsigtster-

rasse på vestsiden af udstillingsbygningen i første sals højde. Der skabes adgang med dør til terrassen og den fantastiske udsigt, som i kombination med udstillingen skaber et formidlingsrum, hvor gæsterne kan se på kort og se landskabstrækkene i virkeligheden.

Herfra vil man som gæst få et fantastisk udsyn ud over fjorden. Ikke mindst fordi terrassen vender mod vest, og fjorden her løber fra syd mod nord. Her vil man samtidig kunne kombinere den smukke udsigt med faglig viden.

Plankedæk til lavvuer på teltpladsen

Runddelen nord for bygningerne er rammen for de to store lavvuer, 6 familielavvuer og et centralt placeret bålsted. En lavvu er et telt der minder om en tipi, men lavvuen er af nordisk oprindelse. Den største forskel mellem en tipi og en lavvu er, at i lavvuen er alle stængerne inde i lavvuen, som dermed kan lukkes helt af. I tipien går stængerne ud gennem toppen.

Området er meget lavtliggende. I perioder hvor der regner meget, bliver området meget fugtigt, og den centrale indgang kommer hurtigt til at ligne en pløjemark. Vi forestiller os derfor at etablere et plankedæk som leder hen til de enkelte lavvuer og bålstedet. Lavvuerne skal også stå på plankedækket, og mellem de enkelte områder vil vi lade græsset gro, og så forskellige frøblandinger og dermed skabe nogle spændende biotoper.

Fjordcentret byder på en række oplevelsesmuligheder på vandet i Naturparken.

Bæredygtigt formidlingscenter

Fjordcentret arbejder løbende på at blive mere bæredygtigt. Fra det meget lavpraktiske som affaldssortering, genbrugsstationer og konsekvente overvejelser af hvornår det er hensigtsmæssigt at bruge engangsservice.

Fjordcentret har allerede i dag lavet tiltag mod større bæredygtighed; jordvarme, LED-belysning og miler til spildevand. Det næste skridt er at beklæde hele taget på udstillingsbygningen med solceller og på den måde blive selvforsynende med strøm.

Vi synes det er oplagt at vi er med til at gå forrest, og vise forskellige muligheder for bæredygtig udvikling.

Naturexperimentarium, som giver sæsonforlængelse

Den nuværende udstilling skal levendegøres. Udstillingsbygningen er i to etager. Førstesalen skal være informerende med tekster og billeder, mens stueetagen skal involvere de besøgende. Den eksisterende plancheudstilling skal udvikles digitalt.

Udvikling af kurser

Med udgangspunkt i stedets lys og omgivelser og kulturhistorie udvikles koncept for f.eks. fotokurser, malekurser, skrivekurser og sejlkurser. Det er smalle forretningsområder, som er oplagte at tilbyde i lavsæsonen.

Tanghaver og muslingebanker

I den ydre del af fjorden er der tilstrækkelig bredde til, at man kan etablere muslingebanker og tanghaver. Begge dele vil medvirke til at øge biodiversiteten. Samtidig vil man kunne høste muslinger og tang til events og undervisning.

Pesto eller tangchips af blæretang eller savtang kan krydre de fleste måltider. Stuvet søsalat eller tarmrørhinde sammen med stegte skruber er utroligt velsmagende, ikke mindst når der serveres friskplukkede blade fra planten almindelig syre til.

Langt de fleste mennesker har lyst til at smage på mad, som de selv har været med til at tilberede. Derfor er gourmetmad på bål med plankelaks eller sild, årstidens grønt med vilde urter også under konstant udvikling.

Sikring af de fysiske udviklingsmuligheder

Fjordcentret har ambition om at blive en helårsattraktion, hvilket kræver indendørsfaciliteter til aktiviteter og udstilling. Den nuværende lokalplan, som dækker hele området omkring Voer Færgested og dermed også Fjordcentret, giver ikke mulighed for bygningsmæssige udvidelser.

Yderligere udbygning kan ske enten ved ændring af gældende lokalplan eller ved opkøb af naboejendomme.

Makroalger eller populært sagt: Tang er både gode levesteder for krebsdyr og småfisk, men er samtidig super gode og sunde. De kan bruges tørrede, i pesto, som chips eller stuvet. Opskrifter og ture kan ses på kystogfjordcentret.dk

Klithuset

Længst til venstre (syd) er der dør til off. toilet, dernæst vinduer ind til kontoret. Det fremskudte parti er det blå lokale, og længst mod nord ligger det lille mødelokale og naturfagslokalet.

Klithuset – Grenaa Naturskole Status

Grenaa Naturskole ligger i første klitrække ud mod Kattegat og har Grenaa Plantage og Fuglsang Hede i ryggen.

Klithuset er navnet på bygninger, som rummer flere separate enheder. Oprindeligt var bygningen servicebygning for den første campingplads ved Grenaa Strand.

Klithuset rummer naturfagslokale, kontor, køkken, depot og to mødelokaler. Bygningen er udstyret med LED-lys og opvarmet med luft til luft varmepumper og brændeovne for hygge. Der er bord/bænk på begge sider af Klithuset, og på vest siden er der også hævede bålpladser.

Det store lokale kaldes også i daglig tale for det blå lokale. Her er plads til 40 personer. Der er desuden et mindre lokale, hvorfra der er adgang til en vestvendt flisebelagt plads.

Hele langsiden har vinduer mod øst. Lokalets udsmykning er indrettet med hjælp fra en lokal kunstner. Der er et velfungerende køkken og to toiletter, heraf er det ene handicapvenligt og rummer også et puslebord.

Det lille mødelokale rummer op til 20 personer, og har også et godt lysindfald mod øst, og der er desuden udsyn til vores depot med waders og

undersøgelsesgrej. Lokalet rummer også den lokale orienteringsklub. Der er et lille tekøkken i lokalet og brændeovn.

Naturfagslokalet (Laboratoriet) domineres af et stort rørebassin i to niveauer. I lokalet er der plads til 20 personer. Her findes også naturskolens samling af udstoppede pattedyr og fugle. Der er 2 toiletter og 2 baderum.

Foruden Klithuset består bygningsmassen også af Solhytten (feriekoloni med plads til 46), 12 feriehytter (fra 1950'erne) og et depot på Gasværksvej. Depotet ligger centralt i Grenaa og er samtidig udgangspunkt for vores kanoudelejning.

”Solhytten” og de små hytter anvendes til udlejning, og der udsendes oversigt over vores forskellige aktivitetstilbud sammen med lejekontrakter.

Solhytten rummer to sovesale med hver 20 senge og 3 lederrum med hver 2 senge. I forbindelse med sovesalene er der toilet og baderum. Der er plads til ca. 50 personer i spisesalen, i tilknytning til spisesalen er der en lille pejsestue. Der er et stort velfungerende køkken. Fra spise-stuen er der adgang til terrassen hvor der er bord/bænke og hævet grill/bålplads.

Alle bygninger er ejet af Norddjurs Kommune og udlånt med fuld dispositionsret til Kyst- og Fjordcentret.

Solhytten ligger kun få hundrede meter fra Grenaa strand og i udkanten af plantagen og naturlegeplads med shelter og overdækket bålplads.

Fokusområder

- Udvikling af formidlingscentret: Klithuset
- Udbygge samarbejdet med andre aktører i nærområdet
- Udvikling af oplevelses- og formidlingsmuligheder i "lagunen"

Udviklingstiltag

Udvikling af formidlings-rummet

Klithuset skal ideelt set ombygges og indrettes med fleksible rum, så der bliver plads til flere naturaktivitetsmuligheder i bygningen, hvor vi kan modtage grupper hele året i stenværksted, træværksted og i attraktive mødelokaler.

Som en del af formidlingsrummet produceres videoguides og foldere med kort til inspiration til at gå på opdagelse i områdets naturperler.

Udsigtstårn

Broer og tårne virker altid dragende. Der er noget fascinerende ved at komme ud på vandet (uden at blive våd) eller komme op i højde (uden at flyve).

Et fugletårn med flere plateauer og i vores tilfælde også beklædt på 2 sider som vil give mulighed for repelling.

Kun få hundrede meter fra Klithuset er der en lille beskyttet lagune med et væld af liv, og der er heller ikke langt hvis man vil en tur i havet.

I forbindelse med Klithuset ønsker vi at opføre et udsigtstårn, som vil give en fantastisk udsigt over Kattegat. Det vil samtidig give mulighed for at kunne rapple ned ad siderne. Det kunne også være en mulighed med en klatrevæg op af en eller to af siderne. Den ideelle løsning vil også give folk med bevægelseshandicap mulighed for at komme op i tårnet for at nyde udsigten.

Formidlingsbro i lagunen

I det sydvestlige hjørne af lagunen ønsker vi at etablere en formidlingsbro. Ideelt set med niveaufri adgang, således at personer, der er udfordret på deres bevægelsesevne, også kan komme ud på broen. Broen skal gå ca. 50 meter ud i lagunen og yderst ende i en platform, der både kan fungere som et formidlingsrum, og hvor vores både kan lægge til.

Broen vil give mulighed for at også mindre børn og bevægelseshandicappede kan prøve at fange fisk og krabber i det lave vand. Desuden er broen et godt samlingspunkt, hvor naturvejlederen vil kunne stå i vandet og give en instruktion inden at gruppen bliver sluppet løs. Broen vil desuden kunne benyttes af svømmere som ikke ønsker at skulle gå igennem de mange sten på bare fødder.

Snorkel sti i lagunen

En snorkelsti mellem de 2 bølgebrydere etableres i den ydre del af lagunen, og lige vest for den vestligste bølgebryder etableres en lille bro med stige. Snorklingsstien vil bestå af en række punkter på havbunden, og der vil blive lagt sten/fliser med formidling af det, man kan se; forskellige tangarter, småfisk, rurer, krabber og rejer. Af sikkerhedsmæssige hensyn vil der skulle udlægges bøjer, hvor sejlene bliver gjort opmærksom på, at der kan være dykkere / snorklere i vandet.

Områdets naturperler

- Østvendt kyst, bred sandstrand og kåret som en af Danmarks bedste strande
- Klitområde fra Grenaa Marina til Katholm Skoven – 3 km
- Lagune – en del af Grenaa Marina
- Fuglesang Hede
- Grenaa Kommune Plantage
- Kalkklinterne ved Sangstrup og Karlby
- Stenstranden ved Fornæs, Jyllands østligste punkt

Udvikling af kurser

Med udgangspunkt i stedets lys, naturperler og kulturhistorie udvikles koncepter for f.eks. foto-kurser, malekurser, skrivekurser, sten og fossilkurser med flere. Disse kurser skal udbydes udenfor skolernes sommerferie.

Her er der som regel ledig overnatningskapacitet i de små hytter, og Klithusets blå lokale kan bruges som samlingslokale til oplæg, undervisning og spising med mere. Vi har lokalerne og omgivelserne og til nogle af kurserne også selv den faglige ekspertise.

Hyttebyen består af 12 små hytter fra 1950'erne og ligger i udkanten af plantagen og naturlegepladsen.

En ribbåd er en båd med glasfiber bund og kraftige gummipontoner på siderne. Bådtypen anvendes af såvel militæret som redningsvæsnet, fordi ribbåde har fantastiske sejlegenskaber også i høj sø.

Handicapvenlig båd, som er egnet til Kattegat

Vi råder allerede over en ribbåd, og som supplement hertil ønsker vi en båd, der har samme sejlegenskaber, men som er indrettet, så vi kan tage gæster med ud, der har et bevægelsehandicap eller blot ikke er så mobile.

Båden skal anvendes til fisketure, snorklingsture og ture til klinterne. Sammen med Ribbåden vil de to både også kunne være hinandens følgebåde til eksempelvis ture de 20 km ud til Anholt Havmøllepark.

Den østvendte strand giver nogle fantastiske solopgange. Grenaa strand er en bred sandstrand, som først efter mange km går over i en mere stenfyldt strand.

Grenaa plantage og Fuglsang hede består både af en række forskellige træer og en spændende hede biotop. Der er dermed både skov, strand, hede og klinter inden ganske få kilometers afstand.

Fjellerup Strand – Blå flag Center

Status

Blå flag Center ved Fjellerup Strand har til huse i et gammelt ishus, hvor man opbevarede vinterens is for at kunne nedise fisk om sommeren. Bygningen, som er nabo til restaurant "Vaffelbageriet", er placeret centralt for sommerens hektiske aktiviteter og badeliv.

Det helt centrale i besøgslokalet er det store rørebassin. Der er desuden to små rum til omklædning og opbevaring. Det ene af disse rum bruges også af vinterbaderne. På første sal opbevares våddragter. Der er desuden et lille kontor, et vaskerum, hvor vores waders hænger samt en lille udstilling med "Hvad finder du på stranden".

På pladsen foran stationen tændes ofte bål, så der kan tilberedes rejer, koges muslingesuppe og tangchips med mere. Her er også bord/bænk sæt og stativer til at tørre waders og våddragter

Neden for Blå Flag Center er der om sommeren en formidlingsbro / badebro. Denne bro passes i fællesskab af Kyst- og Fjordcentret, borgerforeningen i Fjellerup og Norddjurs Kommune. Der er offentligt åbent 6 uger om sommeren i skolernes sommerferie. Der er gratis adgang og udlån af waders, net og spande.

Bygningen er privatejet og udlejet til Norddjurs Kommune, som stiller bygningen til rådighed for Kyst- og Fjordcentrets formidlingstilbud.

Fokusområder

- Udbygning af samarbejdet med andre aktører i nærområdet
- Udvikling af sæsonforlængende aktiviteter.
- Ny indretning af bygningen.

I et par waders kan man rigtig mærke vandets tryk. Hvis man ser godt efter så kan også se, at personens waders er trykket godt sammen.

Udviklingstiltag

Udbygning af rørebassinet

Det eksisterende rørebassin er helt centralt i vores formidling, men det er gammelt og nedslidt. Et nyt rørebassin med vandspejl i to niveauer vil stå klar til sæson 2021. Den lave del giver mulighed for at gæsterne kan røre ved fisk og krabber, og skal stadig have en højde, som giver mindre børn mulighed for at se med. Samtidig har kanten også en god siddehøjde, og det giver naturvejlederen mulighed for at være i øjenhøjde med børnene. Den høje del af det nye bassin bliver mere som et traditionelt akvarie hvor det er muligt at kunne kigge ind fra siden og fra oven. Det nye bassin vil rumme mindst dobbelt så meget vand, og dermed bliver økosystemet mere stabilt.

Forholdene i Blå flag stationen er enkle og med sand på gulvet. Stationen er en magnet for både børn og voksne. Det er i den grad lykkedes at sætte fokus på dansk natur med ganske enkle midler. Stationen er bemanded i skolerens sommerferie, men det er et ønske at kunne lave en ubemanded del som kan være åben i store dele af året.

Snorkling åbner en helt ny verden af liv lige undet overfladen. Kyst- og Fjordcentrets naturvejledere giver instruktion i at snorkle, information om det man kan se og passer godt på vores gæster.

Nye "gør det selv" aktiviteter

Der udvikles materialer med anvisninger, som besøgende selv kan benytte. Et eksempel er Strandbanko tilpasset til arter som kan findes på stranden i Fjellerup. Med tilpassede strandbankoplader kan vi give vores gæster både en sjov oplevelse og faglig viden.

Vild mad fra naturen er også helt oplagt at gøre noget mere ved. Savtang og blæretang er let genkendelige arter til pesto og tangchips. Strandarve er også let genkendelig og smager af agurk. Der er flere urter, tang, fisk og krebsdyr, som både er let tilgængelige og let genkendelige og som kan bruges som et friskt vildt pust i maden.

Krabber har exo-skelet, hvilket betyder at deres bærende dele er udvendig, modsat fugle og pattedyr der har deres skelet som indre skelet. Når krabber vokser sker det ved at de har dannet et nyt skjold inden under det gamle skjold. De revner bagtil og bakker ud, og har dannet et komplet nyt skjold og gæller. De kan samtidig regenerere tabte ben og kløer. De bliver dog aldrig helt så store som oprindeligt. "Størkningsprocessen" varer minimum 24 timer.

De naturgivne forhold

- Nordvendt sandstrand
- Lavvandet med tre tydelige revler
- Sandbund med enkelte forekomster af større sten og små områder med tang

I forbindelse med formidlingsbroen vil vi gerne lave en snorklingssti. Her vil vi kunne fortælle om de fisk, krebsdyr og tangarter, som findes i området. Stien kan udbygges til forskellige niveauer med rød, blå og grøn rute - præcis som man kender det i skovene. Stien skal udformes så den ikke generer de øvrige aktiviteter i og på vandet.

Helårsåbent i dele af udstillingsbygningen

Mange andre steder i landet finder vi åbne ubemandede besøgscentre. Derfor har vi også et ønske om at dele af bygningen kan stå åben i langt større grad end tilfældet er i dag. Den åbne del af bygningen skal give afgang til relevant information om naturen generelt og området ved Fjellerup strand helt specifikt.

Derfor skal bygningen ny indrettes således, at der i de områder, hvor der udelukkende er udstilling kan være åben i hele sommerhalvåret. Eksempelvis i samme periode som formidlingsbroen er oppe.

Der bliver stillet mange spørgsmål til naturvejlederne når de er på platformen og gæsterne kommer med deres fangst af småfisk, krabber og rejer.

De dele af bygningen hvor der er grej til udlån, rørebassin og akvarier skal fortsat kun være tilgængelige når blå flag centret er bemanded.

Store dele af kysten på Norddjurs er sandstrand og meget lavvandet. Det er om sommeren muligt både at se solen stå op i nordøst og gå ned i nordvest i det samme vand. Om vinteren kan man være heldig at se nordlys langs med det meste af nordkysten.

Bønnerup Havn

Status

Bønnerup Havn er nyeste faste base for naturformidlingen i Norddjurs Kommune. I 2015 fik Kyst- og Fjordcentret et tilskud fra Norddjurs Kommune, som gav mulighed for at købe en trailer, der kunne bruges til mobil naturformidling. Som udgangspunkt skulle traileren bruges forskellige steder rundt i Norddjurs Kommune, men siden 2016 har den haft fast base på havnen i Bønnerup i skolernes sommerferie. Dette for at efterkomme et ønske fra Bønnerup Havn om at have et fast naturformidlingsstilbud på havnen.

Der er siden kommet en krabbetrailer til samt 3 udstillingsakvarier og en krabbevæddeløbsbane.

Lystbådehavnen er den eneste havn på Norddjurslands kyst og er derfor et velbesøgt sted at lægge til for fritidssejlere. Bønnerup Havn grænser op til meget naturskønne områder både mod vest og øst.

Mod vest ligger en fin cykel- og vandresti, som forbinder Bønnerup og Fjellerup med gammel urørt skov på den ene side og et fint kig ud til vandet på den anden side. Mod øst glider sommerhusområdet over i stenstrand for så længere mod Gjerrild at blive til meget fin sandstrand.

Det danske havmiljø byder også på dyr med flotte farver som denne søanemone er et smukt eksempel på.

Fokusområder

- Udbygning af samarbejde med foreninger både på havnen og i byen
- Etablering af samarbejde med Det Maritime Hus
- Være en del af et nyt formidlingshus

De naturgivne forhold

- Fiskeri- og lystbådehavn, der ligger som en "ø-havn" ud i Kattegat
- Vadehavslignende områder særligt mod øst
- Kæmpe sandrevle mod vest med gode bademuligheder
- Naturområde syd for havnen med gode muligheder for vandreture

Basen i Bønnerup kan bedst betegnes som en sommer pop-up. 3 store akvarier, en krabbe-trailer, et bålsted, en krabbevæddeløbsbane og bord/bænkset og grillpladser er rammen for en velbesøgt base for naturformidling. Også her er fokus på lokale danske arter, og også her sætter vi gerne tingene i perspektiv.

Konkrete tiltag

Vinterbadeevent

Udvikling af en årlig vinterbadeevent med udgangspunkt fra flydebroen på havnens østre mole. I den forbindelse skal der ad hoc gøres brug af mobile saunaer, som får hjemsted på Fjordcentret. Bønnerup er oplagt til en vinterbadeevent, fordi de badende her kan hoppe ud i havnebassinet eller benytte en af stigerne.

Store dele af nordkysten er meget lavvandet, og de badende skal gå langt ud for at blive dypet. Men i Bønnerup havn kan man som allerede nævnt blive dypet hurtigt og komme hurtigt op igen. Faciliteterne vil også kunne bruges på daglig basis, og derfor ønsker vi mobile saunaer, som kan bruges flere steder i kommunen.

Formidlingshus på havnen

Kyst- og Fjordcentret bakker op om den projektgruppe der er i gang med at udvikle det maritime hus.

Vi ønsker også her helt generelt at forbedre mulighederne for at vores gæster, såvel kommunens egne borgere som turister. Vi ønsker at give flere muligheder for at blive klogere på dansk natur.

Sangstrup og Karlby klinter er af meget høj geologisk interesse. De er 65 mio. år gamle, og dannet over en periode på 5 mio. år. Klinterne fortsætter også under vandet, og er derfor også et yndet mål for snorkling. Der er også en rig tangflora som i den grad inviterer til kurser hvor tang indgår som biotop eller til kulinariske oplevelser.

Mobil og Fleksibel naturformidling

Status

Kyst- og Fjordcentret udfører primært formidling fra en af de fire faste baser, men også mange andre steder i Norddjurs byder på spændende og alsidig natur. Det er derfor naturligt, at Kyst- og Fjordcentret tilbyder arrangementer overalt i kommunen.

Både i 2013 og 2019 har naturvejlederne fra Kyst- og Fjordcentret over 8 etaper taget folk med så kystnært som muligt hele vejen fra Glatved mod sydøst til Voer Færgested mod vest. En vandretur på ca. 100 km. På Kyst- og Fjordcentrets hjemmeside under "caminorddjurs" kan besøgende finde rutebeskrivelser til de enkelte etaper.

I skolernes sommerferie har naturvejlederne lavet en pop-up base ved Sangstrup Klint, hvor gæster har få tilbudt vejledning og gode historier om klinten, dels om hvad de kan finde og dels om klintens lange historie.

Kyst- og Fjordcentret har ligeledes været på besøg på følgende lokationer:

- Udbyhøj
- St. Sjørup
- Rygård Strand
- Hevring Hede
- Broerne over Allingåen v. Gl. Estrup
- Gjerrild Nordstrand
- Tustrup Dysserne
- 50 kroners Højen ved Stenvad
- Fugletårnet ved Dystrup Sø
- Højene ved Thorsø

Sangstrup og Karlby klinter er smukke og altid en oplevelse både at gå langs med eller at se fra vandsiden.

Særlige fokusområder

Udvikle mulighederne for at formidle natur på destinationer, der ligger uden for de fire faste baser.

Udviklingstiltag Naturformidlingsbus

Det er ønsket at købe en bus, der indrettes, så den får flere anvendelsesmuligheder. Bussen skal både kunne lave naturformidling på et givet sted, ligesom den skal kunne bruges til transport.

Der skal indrettes et lille laboratorium, og der skal være mulighed for visning af oplevelser på storskærm under kørsel.

Bussen skal kunne bruges til afhentning og hjemkørsel af skoleklasser, som deltager i undervisning og aktiviteter i Grenaa naturskole, på Fjordcentret eller på en spændende lokation i Norddjurs kommune eller på en af kommunens institutioner.

Tilladelser

Vi er vidende om at en del af tiltagene kræver tilladelser fra forskellige offentlige myndigheder, og enkelte steder, også accept fra private lodsejere.

Der er mange og gode muligheder for at se på fugle i Norddjurs kommune - fordi der er mange biotoper.

Strandkål er en af de planter som fint trives i en stenbund. De friske blade og stængler er mildt smagende. Flere steder er strandkålen er truet planteart.

Med et par waders på kan man dels være i vandet i længere tid uden at blive kold og våd. Men man kan også mærke, hvordan vandet trykker på kroppen. Waders kan bruges som et socialt element med spisning eller som naturfaglig undervisning. Det er ikke uden grund, at naturvejlederne på Kyst- og Fjordcentret bruger waders på baserne i Fjellerup, Grenaa Naturskole og på Fjordcentret midt i Naturpark Randers Fjord.

Stendysserne ved Tustrup er et vidnedsbyrd fra vores forfædre som boede på Djursland for 5.000 år siden. Der er flere gode vandrestier og en åben udstilling.

Fjordcentret set fra sydøst. Fjorden opleves rigtig smukt fra den markvej som ligger mellem engene og Fjordplantagen.

Kyst- og Fjordcentret

Omdrejningspunktet for Kyst- og Fjordcentrets virke er naturen. Vi ønsker både at benytte og beskytte naturen.

Vores naturvejledere tilrettelægger alle ture og tilbud med det fokus, at gøre vores besøgende klogere på dansk natur. Kan vi sætte oplevelserne ind i globale forhold så gør vi også det.

Vi bygger på den filosofi som hedder "FNIS", Fingrene Ned I Skidtet. Vi gør en dyd ud af, at involvere vores gæster så meget som muligt. Vi har faciliteterne, sætter rammerne og sammen med vores gæster skaber vi oplevelser som gennem leg og læring giver viden om naturen og lyst til at vide mere.

Vi har mange gange oplevet, at vores gæster inden en fisketur med stor overbevisning erklærer at de ikke kan lide fisk. Vi tager på tur i en af bådene, gæsterne er med til at hale garnet ombord. De bliver overraskede eller forskrækkede over at fisken spræller, at krabben vil forsøge at nappe. Gæsterne er med til at gøre garnet rent. En af naturvejlederne dissekerer den første fisk, og vi er grundige. Derefter er gæsterne med til at omdanne fangsten fra en sprællende fisk til et lækkert måltid. Fangsten bliver tilberedt på flere forskellige måder, og vi er gerne også ude at sanke planter og tang som vi kan bruge. Vores gæster er dermed med til at forberede et måltid som er meget velsmagende. Langt hovedparten af vores gæster synes at måltidet med den friske fisk smager dejligt.

Ovenstående er blot et eksempel på, at når vi involverer vores besøgende så skaber vi nysgerrighed og mod til at prøve noget nyt. Vi er et aktivitetsbaseret formidlingscenter, og det medfører også at vi har rigtig mange gæster der har lyst til at komme igen og være en del af det fællesskab som vi også tilbyder omkring vores begejstring for naturen.

De store rørskovene i Naturpark Randers Fjord er ganske unikke, og er en stor oplevelse året rundt. De opleves bedst i en kano eller kajak, mindre både kan sejle derind, når det er højvandet.

Tagrør er en græsart og kan under gunstige betingelser blive op til 4 meter høje. De har dermed så kraftig vækst, at man kan se græsset vokse, hvis man da ellers vil bruge en hel dag på at kigge på græs.

Udviklingsplan

Kyst- og Fjordcentret
2021 - 2028

Stedet hvor du rører ved naturen

Der er smukt i den danske natur - og naturen i Norddjurs byder på et sandt overflødhorn. Kyst- og Fjordcentret er stolte og ydmyge over for både at skulle benytte og beskytte naturen. Men kun ved at kende til naturen får man også lysten til at passe på den.

Denne plan er baggrundsmateriale for den overordnede udvikling af Kyst- og Fjordcentret. Planen understøttes af mere specifikke handleplaner for de enkelte steder samt en kommunikationsplan.

Kyst- og Fjordcentret er synlige på:

- KystogFjordcentret.dk,
- Facebook
- Instagram
- LinkedIn

Der udsendes ligeledes nyhedsbreve til såvel abonnenter som pressen.

Kyst- og Fjordcentret
stedet hvor du rører ved naturen

Tlf. 86 48 96 85 - www.kystogfjordcentret.dk